

ЛОСЮК Тарас Тарасович

Київський інститут Національної гвардії
України

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасних умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та зростання кіберзагроз забезпечення кібербезпеки стає одним із ключових пріоритетів національної безпеки будь-якої держави. Україна перебуваючи в умовах гібридної війни, постійно потерпає від кібератак, які здійснюються ворогом з метою ІПСО або вкидів та дезінформації, що мають похитнути довіру українців до держави та ЗСУ, поширити паніку, дестабілізувати роботу державних органів, особливо гостро відчуває потребу в ефективному правовому регулюванні у сфері кіберзахисту, зокрема у контексті діяльності сектору безпеки і оборони.

Національна гвардія України як військове формування з правоохоронними функціями виконує важливу роль у захисті стратегічних об'єктів, охороні громадського порядку та протидії загрозам внутрішній безпеці, що включає і кіберзагрози. Проте чинне законодавство лише частково визначає механізми залучення НГУ до забезпечення кібербезпеки, що створює правові прогалини та ускладнює реалізацію її потенціалу в цій сфері.

Актуальність цього дослідження впливає з потреби вдосконалити нормативно-правову базу, що регулює участь Національної гвардії в системі кіберзахисту держави, і створення ефективної правової моделі її взаємодії з іншими суб'єктами кібербезпеки.

Нормативно-правова база кібербезпеки в Україні базується на низці національних законодавчих актів, котрі окреслюють головні напрямки діяльності державних органів у цій сфері. Основним документом є Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 № 2163-VIII [1]. У цьому законі вперше на законодавчому рівні було закріплено

поняття кібербезпеки, визначено коло суб'єктів її забезпечення, а також встановлено правові засади взаємодії між ними. У центрі уваги закону перебуває система захисту критичної інфраструктури, а також визначення повноважень відповідних органів у сфері виявлення, запобігання і реагування на кіберзагрози.

Вагоме значення має Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII [2], у якому кібербезпека визнана складовою національної безпеки. Цим законом передбачено створення єдиної державної політики у сфері кіберзахисту та впровадження відповідних механізмів контролю і координації з боку Ради національної безпеки і оборони України.

Що стосується Національної гвардії України, її правовий статус визначений Законом України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 № 876-VII [3]. У цьому законі питання кібербезпеки прямо не висвітлюється, однак аналіз функцій НГУ - таких як охорона державних об'єктів, забезпечення громадського порядку, участь у боротьбі з тероризмом саме свідчить про потенційну доцільність включення НГУ до числа суб'єктів, що беруть участь у забезпеченні кібербезпеки на рівні окремих об'єктів критичної інфраструктури, особливо у воєнний час.

Повноваження Національної гвардії України у сфері кібербезпеки на сьогодні не мають чіткого та однозначного нормативного закріплення. Закон України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 № 876-VII [3] не містить положень, які б безпосередньо регламентували участь НГУ у забезпеченні кібербезпеки. Однак, з огляду на загальні завдання НГУ, такі як охорона об'єктів державного значення, забезпечення громадської безпеки, участь у боротьбі з тероризмом і у здійсненні заходів правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, можна зробити висновок, що її функціонал опосередковано включає компоненти, дотичні до кіберзахисту.

У контексті захисту критичної інфраструктури - зокрема стратегічно важливих підприємств оборонно-промислового комплексу, об'єктів державної влади та військових формувань Національна гвардія України може виконувати функції з фізичного забезпечення безпеки інформаційно-комунікаційних систем,

які виступають потенційними цілями для кіберзагроз. Також, відповідно до Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 № 2163-VIII [1], суб'єктами забезпечення кібербезпеки можуть виступати військові формування, що взаємодіють з іншими органами державної влади у питаннях реагування на кіберінциденти. Хоча Національна гвардія прямо не вказана серед основних суб'єктів системи кібербезпеки, вона відповідно до законодавства має можливість бути залученою до виконання спеціальних завдань в умовах надзвичайної ситуації або збройного конфлікту, що охоплює і кіберкомпонент сучасних загроз.

Однією з ключових проблем у сфері правового регулювання кібербезпеки є недостатня визначеність статусу та функціонального призначення Національної гвардії України у цій галузі. Нормативно-правова база, яка регламентує діяльність НГУ, не містить положень, що безпосередньо стосуються її участі у забезпеченні кібербезпеки, що зумовлює обмеженість її залучення до реагування на кіберзагрози в межах національної системи безпеки. Проблемою також є відсутність спеціалізованих підрозділів у складі НГУ, здатних здійснювати оперативне реагування на кіберінциденти в межах покладених на неї завдань.

З огляду на поточні виклики, доцільним є внесення змін до Закону України від 13.03.2014 № 876-VII «Про Національну гвардію України». Ці зміни повинні розширити компетенції НГУ у сфері кібернетичної безпеки та забезпечити законодавче підґрунтя для її активної участі у захисті інформаційних активів, особливо в умовах воєнного стану. Окрім цього, доречним є розробка низки підзаконних нормативних актів, які визначатимуть механізм взаємодії НГУ з іншими учасниками національної системи кібербезпеки під час проведення спільних операцій. Важливим кроком є також формування в структурі Національної гвардії спеціалізованих технічних підрозділів чи груп швидкого реагування, які будуть спроможні ефективно протистояти кіберзагрозам.

Таким чином, участь Національної гвардії України у забезпеченні кібербезпеки має значний потенціал, однак наразі залишається недостатньо

врегульованою на нормативно-правовому рівні. Враховуючи сучасні виклики у сфері національної безпеки, особливо в умовах воєнного стану, актуальним є створення правових механізмів, які б забезпечили ефективне залучення НГУ до протидії кіберзагрозам та захисту критичної інфраструктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII (з наступ. змін. та доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19/ed20250403#Text>.

2.Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (з наступ. змін. та доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19/ed20240809#Text>.

3.Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII (з наступ. змін. та доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.